

Brusel 14. listopadu 2025
(OR. en)

15434/25

FREMP 336
JAI 1688
AG 183
POLGEN 203
DISINFO 102
HYBRID 148
AUDIO 113
EDUC 447
JEUN 237
CULT 129
COMPET 1162

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Datum přijetí:	12. listopadu 2025
Příjemce:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generální tajemnice Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	COM(2025) 790 final
Předmět:	SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ Strategie EU pro občanskou společnost

Delegace naleznou v příloze dokument COM(2025) 790 final.

Příloha: COM(2025) 790 final

V Bruselu dne 12.11.2025
COM(2025) 790 final

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

Strategie EU pro občanskou společnost

1. ÚVOD

Otevřený občanský prostor s živou občanskou společností je jádrem našich demokracií. Občanská společnost hraje v našich společnostech zásadní roli, neboť přispívá k tvorbě politik, je partnerem vlád při provádění veřejných politik, poskytuje sociální a komunitní podporu a služby, zvyšuje povědomí o důležitých sociálních otázkách a zastupuje různé zranitelné skupiny. Přispění občanské společnosti má zásadní význam pro podporu angažovanosti občanů a demokratické účasti, jakož i pro inkluzivní veřejnou diskusi, včetně aktivního zapojení mladých lidí. Občanská společnost rovněž hraje důležitou roli v oblasti demokratických brzd a protivah, pomáhá monitorovat tvorbu politik a přijímání rozhodnutí a podporuje transparentnost a odpovědnost.

Občanská společnost v rámci EU i mimo ni, působící na místní, regionální, celostátní a mezinárodní úrovni, pomáhá **prosazovat a chránit hodnoty zakotvené v článku 2 Smlouvy o Evropské unii (SEU)** a v **Listině základních práv Evropské unie** (dále jen „Listina“). Zakládající smlouvy Evropské unie uznávají její důležitou úlohu a stanoví, že orgány EU by měly spolupracovat s občanskou společností prostřednictvím otevřeného, transparentního a pravidelného dialogu a vykonávat svou činnost co nejotevřeněji, aby byla zajištěna inkluzivní a aktivní účast občanské společnosti¹.

Spolupráce s občanskou společností je základním kamenem tvorby politik EU. Předkládat své názory a zapojit se do tvorby, provádění, monitorování a hodnocení právních předpisů a politik EU umožňují občanské společnosti různé nástroje a postupy na úrovni EU a Komise zavedla v mnoha oblastech politik strukturovaný dialog s občanskou společností. Organizace občanské společnosti navíc poskytují své rady a odborné znalosti tím, že se účastní práce expertních skupin Komise a dalších příslušných fór. Klíčovou roli při vnášení hlasu organizované občanské společnosti na evropskou úroveň hraje rovněž **Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV)**.

Aby byla tato **spolupráce účinná**, EU stále více uznává, že občanská společnost potřebuje **příznivé, bezpečné a podpůrné prostředí** v celé EU². To zahrnuje i **odpovídající ochranu** organizací občanské společnosti a obránců lidských práv, kteří zažívají celkové zmenšování občanského prostoru a v souvislosti se svou prací čelí hrozbám a útokům³. V zájmu prosperující občanské společnosti a zajištění nezávislého fungování organizací občanské společnosti je rovněž nezbytná udržitelná a transparentní **finanční podpora**.

V návaznosti na stávající rámce a závazek obsažený v dokumentu [politické směry na období 2024–2029](#) zintenzivnit spolupráci s organizacemi občanské společnosti a zajistit jim podporu a ochranu při jejich každodenní práci, stanoví tato Strategie EU pro občanskou společnost řadu konkrétních opatření na unijní i vnitrostátní úrovni, včetně vnější činnosti EU. Tato opatření jsou uspořádána podle tří klíčových cílů:

¹Článek 11 SEU; čl. 15 odst. 1 Smlouvy o fungování EU (SFEU).

²Viz sdělení o strategii týkající se Listiny z roku 2020 a [zpráva o uplatňování Listiny za rok 2022](#), [zpráva Evropského parlamentu o zmenšujícím se prostoru pro občanskou společnost v Evropě z roku 2022](#), [závěry Rady o uplatňování Listiny základních práv EU](#).

³Články 11 a 12 Listiny.

- posílit účinnou a smysluplnou spolupráci s občanskou společností jako partnerem ve správě věcí veřejných,
- zajistit otevřený, bezpečný a příznivý občanský prostor poskytováním podpory a ochrany organizacím občanské společnosti,
- podporovat organizace občanské společnosti odpovídajícím, udržitelným a transparentním financováním.

Komise zřídí **platformu občanské společnosti**, která poskytne pravidelný a strukturovaný rámec pro její spolupráci s organizacemi občanské společnosti v oblastech důležitých pro prosazování hodnot EU, zejména s těmi, které se zabývají podporou demokracie, právního státu, rovnosti a základních práv, v souladu s politickými směry.

Tato strategie rovněž stanovuje společný rámec, určený k řízení a posilování spolupráce Komise s organizacemi občanské společnosti. Uznává, že každá oblast politiky může mít specifické požadavky a různé mechanismy spolupráce, a nesnaží se je standardizovat. Místo toho stanoví **soubor hlavních zásad**, které mají sloužit jako společný rámec pro vedení specializovaných dialogů s občanskou společností napříč odvětvími politiky a zaměřují se na klíčové parametry dialogu, jako je partnerství, transparentnost, zastoupení a odpovědnost. Při vytyčení těchto zásad strategie plně zohledňuje a doplňuje tak již existující institucionální mechanismy, zejména ty fungující prostřednictvím výboru EHSV.

Cílem této strategie je posílit opatření na unijní i vnitrostátní úrovni a úzce spolupracovat s členskými státy a zeměmi procesu rozšíření⁴, aby byl podpořen a udržován prosperující občanský prostor. Usiluje také napomoci **větší soudržnosti mezi vnitřními a vnějšími činnostmi EU** v této oblasti. Pro dosažení těchto cílů je stěžejní spolupráce mezi orgány a institucemi EU, včetně Evropské služby pro vnější činnost (ESVČ), výboru EHSV, Agentury EU pro základní práva (FRA), a s členskými státy. Soudržný přístup a silná spolupráce podpoří pocit sdílené odpovědnosti, který bude prospěšný pro celou společnost, neboť posílí demokratickou účast, odolnost a důvěru veřejnosti. Tato strategie doplňuje opatření stanovená v **Evropském štítu pro demokracii**.

Komise při přípravě této strategie shromáždila podněty prostřednictvím rozsáhlých konzultací s širokou škálou zúčastněných stran⁵. Strategie rovněž čerpala ze [stanoviska výboru EHSV](#), podnětů členských států a výměny názorů s agenturou FRA, Evropským parlamentem a Evropským výborem regionů.

2. OBČANSKÁ SPOLEČNOST JAKO PARTNER VE SPRÁVĚ VĚCÍ VEŘEJNÝCH: POSÍLENÍ ÚČINNÉ A SMYSLUPLNÉ SPOLUPRÁCE

Občanská společnost přispívá k **účinnější, inkluzivnější a reprezentativnější tvorbě politik, a to na unijní, vnitrostátní i místní úrovni**. Zajištění stavu, kdy se organizace občanské společnosti mohou smysluplně zapojovat do veřejného života a přispívat svými

⁴Kandidátské země a potenciální kandidáti na vstup do EU budou v rámci této strategie začleněni do příslušných opatření a budou přidruženi podobně jako členské státy. Strategie uznává občanský prostor v členských státech a zemích procesu rozšíření jako prostor souvislý a sdílený.

⁵Součástí těchto konzultací byl i průzkum veřejného mínění; průzkum Eurobarometr a cílená konzultační setkání s organizacemi občanské společnosti, dárci, mezinárodními organizacemi a vnitrostátními institucemi pro lidská práva. Komise konzultovala mládežnické organizace občanské společnosti v rámci procesu Youth Check (kontrola dopadu navrhovaných opatření na mládež).

názory prostřednictvím transparentních postupů, představuje důležitý prvek solidního a inkluzivního procesu tvorby politik.

Pro účely této strategie se **organizacemi občanské společnosti** obecně rozumí všechny **nestátní, neziskové, nezávislé, nestranné a nenásilné organizace**, jejichž prostřednictvím lidé sledují a hájí společné cíle a ideály⁶. Jedná se o samosprávné subjekty, které jsou nezávislé na vládě nebo na obchodních zájmech, v celém spektru od neformálních po poloformální a formální skupiny, jejichž základem může být členství, sledovaný cíl nebo poskytování služeb⁷. Mohou působit na místní, regionální, celostátní i mezinárodní úrovni a mohou je vést dobrovolníci a/nebo placení zaměstnanci.

Obránci lidských práv se obecně rozumí jednotlivci, skupiny a orgány společnosti, které prosazují a chrání všeobecně uznávaná lidská práva a základní svobody, včetně práv dětí⁸.

Tato strategie se zaměřuje na organizace občanské společnosti a obránce lidských práv. Zapojení sociálních partnerů (např. zástupců zaměstnavatelů a pracovníků) není předmětem této strategie vzhledem k jejich zvláštnímu postavení v právu EU, jak jej uznává článek 154 SFEU.

V souladu s hodnotami EU **se tato strategie vztahuje na odpovědné, nezávislé a transparentní organizace občanské společnosti**, které sdílejí závazek EU respektovat lidskou důstojnost, svobody, demokracii, rovnost, právní stát a základní práva a fungují v souladu s ním.

Evropané jasně uznávají přínos organizací občanské společnosti, neboť 87 % respondentů [průzkumu Eurobarometr z roku 2023](#) se domnívá, že tyto organizace hrají důležitou roli při prosazování a ochraně demokracie a dalších hodnot EU, jako je dodržování základních práv, a to i pokud jde o podporu informované a pluralitní demokratické diskuse. Dále 42 % respondentů [průzkumu Eurobarometr z roku 2025](#) považuje za nejdůležitější oblast činnosti občanské společnosti odhalování korupce, přičemž následuje obrana práv jednotlivců (41 %), poskytování služeb (39 %) a monitorování činnosti vlády (28 %).

2.1 Posílení spolupráce a dialogu s občanskou společností

Občanské společnosti hrají důležitou roli při poskytování poradního hlasu, podpory a odborných znalostí **při tvorbě a provádění právních předpisů a politik EU** v celé řadě odvětví, jako je zemědělství, politika soudržnosti, kultura, sociální politika, vzdělávání a mládež, spravedlnost a vnitřní věci, ochrana spotřebitele, politika hospodářské soutěže, mediální a digitální politika, migrace a azyl, výzkum a inovace, klima a životní prostředí,

⁶Viz [doporučení Komise \(EU\) 2023/2836](#) o podpoře zapojení a účinné účasti občanů a organizací občanské společnosti v procesech tvorby veřejných politik; [Guidelines for EU support to civil society in the enlargement region 2021-2027](#) (pokyny týkající se podpory občanské společnosti v zemích procesu rozšíření ze strany EU v období 2021–2017) a sdělení Komise [Kořeny demokracie a udržitelný rozvoj: spolupráce Evropské unie s občanskou společností v oblasti vnějších vztahů](#). Pojem „organizace občanské společnosti“ použitý v této strategii není právně závaznou definicí a na organizace uvedené v tomto sdělení se mohou vztahovat zvláštní požadavky podle právních předpisů EU, například podle [finančního nařízení EU](#).

⁷Příkladem mohou být komunitní organizace, náboženské organizace, nevládní organizace, charitativní organizace, nadace, mládežnická a sociální hnutí a družstva.

⁸Pojem „organizace občanské společnosti“ se v této strategii vztahuje jak na organizace občanské společnosti, tak na obránce lidských práv, nezahrnuje však jednotlivce či skupiny, kteří páchají nebo propagují násilí. Viz odstavce 2 a 3 [obecných zásad EU týkajících se ochránců lidských práv](#) a 11. bod odůvodnění [směrnice EU o ochraně před strategickými soudními řízeními proti účasti veřejnosti](#).

mobilita, obchod a udržitelný rozvoj, humanitární pomoc a mezinárodní spolupráce a politika rozšíření. V širším smyslu pomáhají prosazovat a chránit práva zakotvená v Listině⁹, předcházet diskriminaci a bojovat proti ní, podporovat aktivní občanství a povzbuzovat mladé lidi k účasti na demokratických procesech. Přispívají také k podpoře připravenosti a odolnosti společnosti¹⁰. Jsou důležitými partnery při monitorování, jak jsou prováděny a jak pokročily přístupové reformy a jednání související s rozšířením.

Na úrovni EU existují **různé mechanismy spolupráce**, které organizacím občanské společnosti umožňují přispívat v průběhu celého cyklu tvorby politik ve všech jejich oblastech, od počátečních fází přípravy iniciativ až po fázi provádění. Například portál Podělte se o svůj názor funguje jako kontaktní místo pro veškeré připomínky k legislativním návrhům, hodnocením, kontrolám účelnosti a sdělením, a to prostřednictvím veřejných konzultací.

Komise pro spolupráci s organizacemi občanské společnosti využívá širokou škálu **konzultačních** prostředků. Kromě [nástrojů pro zlepšování právní úpravy](#) se jedná o formální struktury dialogu, jako jsou **dialogy o provádění**, **dialogy s mladými lidmi o politice**, **poradní výbory**, jakož i **expertní skupiny** a další flexibilní opatření (např. pracovní skupiny *ad hoc* pro konkrétní otázky nebo prováděná skrze platformy a sítě zúčastněných stran). Na vnitrostátní úrovni může pomoci navázat kontakt a zapojit občanskou společnost v daném místě [Evropská síť místních zastupitelů](#), kterou společně řídí Komise a Výbor regionů, a [střediska Europe Direct](#). Komise a delegace EU také pravidelně spolupracují s organizacemi občanské společnosti v zemích procesu rozšíření a ve třetích zemích.

V různých oblastech politik existují **specializované dialogy občanské společnosti**. Například strukturovaný dialog občanské společnosti v rámci politiky zaměstnanosti a sociální politiky je zajištěn pomocí procesu [evropského semestru](#) a organizace občanské společnosti jsou klíčovými partnery při provádění [evropského pilíře sociálních práv](#). Dialogy s občanskou společností se někdy týkají i konkrétních zúčastněných stran v jednotlivých odvětvích. Jde například o organizace zastupující venkovské komunity prostřednictvím [Paktu pro venkov](#) v rámci Vize pro zemědělství a potravinu nebo dialog s náboženskými nebo nekonfesionálními skupinami podle článku 17 SFEU. [Platforma EU pro zdravotní postižení](#) podporuje spolupráci s členskými státy a občanskou společností při provádění [Strategie práv osob se zdravotním postižením](#) a [platforma EU pro účast dětí](#) prosazuje právo dětí být slyšeny v rozhodovacích procesech a podporuje občanskou společnost v rozvoji zapojení dětí¹¹.

Platforma občanské společnosti, která začne fungovat od roku 2026, posílí **dialog o hodnotách EU**. Poskytne **pravidelný a strukturovaný rámec** pro dialog o ochraně a prosazování hodnot EU, zefektivní a posílí spolupráci v oblasti základních práv,

⁹Viz například [výroční zpráva o uplatňování Listiny základních práv EU za rok 2022](#).

¹⁰[Společné sdělení](#) o Strategii unie připravenosti.

¹¹Mezi další příklady patří [Nový evropský Bauhaus](#); Poradní výbor pro rovné příležitosti žen a mužů; [skupina zainteresovaných stran EU pro mládež](#); [evropská platforma občanské společnosti pro boj proti obchodování s lidmi](#); [expertní skupina pro názory migrantů v oblasti migrace, azylu a integrace](#); [Fórum občanské společnosti pro otázky drog](#); [fórum EU a nevládních organizací o lidských právech](#); [Trade civil society dialogue](#) (Dialog s občanskou společností v oblasti obchodu); [Fórum organizací občanské společnosti pro boj proti rasismu](#); [Platforma EU pro práva obětí](#); [Evropská romská platforma](#); [poradní skupina pro spotřebitelskou politiku](#).

demokracie, rovnosti a právního státu a nabídne prostor pro řešení výzev, jimž čelí organizace občanské společnosti působící v těchto oblastech¹². Platforma usnadní výměnu informací o cílech této strategie, čímž posílí spolupráci, podporu a ochranu a umožní včasné a smysluplné přispívání k rozvoji politik, a o financování.

Pro větší zviditelnění a dostupnost informací a v zájmu snadnějšího zapojení organizací občanské společnosti zřídí Komise **internetové stránky** platformy občanské společnosti, kde bude zveřejňovat informace a zdroje týkající se činnosti platformy, jakož i informace o dialozích Komise s občanskou společností v jiných oblastech politik. To organizacím umožní snadno najít informace, termíny, požadavky účasti a možnosti vyjádřit zájem o účast v různých dialozích.

V rámci platformy bude Komise spolu s výborem EHSV pořádat **každoroční summit**, na němž se bude rozvíjet součinnost probíhajících dialogů a budou projednávány strategické priority.

Platforma bude mít pružnou a přizpůsobivou strukturu, vytvořenou tak, aby reagovala na měnící se potřeby a priority. Při rozvoji fungování platformy bude Komise vycházet ze stávajících osvědčených postupů v rámci Komise, jakož i z odborných znalostí příslušných zúčastněných stran, zejména [Platformy pro základní práva](#) výboru EHSV a agentury FRA. Časem může být platforma rozšířena na další oblasti politik.

2.2 Hlavní zásady pro účinný a smysluplný dialog s občanskou společností

Konzultace se zúčastněnými stranami ukázaly, že ačkoli existuje mnoho důležitých struktur pro spolupráci, je třeba usilovat o to, aby byly vzájemně **provázanější**. Strategie uznává, že má-li být dialog účinný a smysluplný, je třeba ho vždy přizpůsobit konkrétním cílům a zvláštním potřebám jednotlivých odvětví, a proto navrhuje **deset hlavních zásad pro dialog mezi Komisí a občanskou společností**¹³.

Tyto hlavní zásady mají sloužit jako společný rámec pro provádění specializovaných mechanismů dialogu s organizacemi občanské společnosti napříč politickými odvětvími, použitelný jak pro Komisi, tak pro organizace občanské společnosti. Je důležité, aby organizace občanské společnosti samy zajistily, že jejich vlastní postupy a struktury budou **transparentní, odpovědné a v souladu s hodnotami EU**, a tedy jejich zapojení do tohoto dialogu bude odpovědné a založené na společných standardech a bude respektovat úlohu orgánů EU a pokyny pro získávání finančních prostředků¹⁴. Tyto zásady vycházejí z různých konzultací, politických dokumentů a doporučení EU, stávajících osvědčených postupů v rámci EU a standardů a postupů vypracovaných na mezinárodní úrovni¹⁵.

¹²Viz údaje z nedávné doby, například [Agentura pro základní práva. Protecting civil society – Update 2023](#) (Ochrana občanské společnosti – aktualizované vydání z roku 2023); [FRA civic space consultations 2024 – key findings](#) (Konzultace agentury FRA o občanském prostoru v roce 2024 – hlavní zjištění); [věcná souhrnná zpráva](#) o konzultacích ke Strategii EU pro občanskou společnost (věcná souhrnná zpráva).

¹³Těmito zásadami by se měly řídit mechanismy dialogu s organizacemi občanské společnosti, přičemž je třeba si uvědomit, že existuje mnoho dalších forem zapojení, jako jsou evropské občanské iniciativy, veřejné konzultace, otevřené inovace, občanská věda nebo reprezentativní deliberativní procesy.

¹⁴Viz zveřejněné [pokyny](#) Komise.

¹⁵[Věcná souhrnná zpráva](#); doporučení Komise (EU) 2023/2836; stanovisko výboru EHSV SOC/840-EESC-2025; [CoE Secretary General's Roadmap](#) on the Council of Europe's Engagement with Civil Society 2024-2027 (Plán vypracovaný generální tajemnicí Rady Evropy týkající se spolupráce Rady Evropy s občanskou společností na období 2024–2027), SG/Inf(2023)28; Konference mezinárodních nevládních organizací Rady Evropy, [Kodex osvědčených postupů](#) občanské participace v rozhodovacím procesu; [Open Government Partnership Participation and Co-Creation Standards](#) (Standardy partnerské účasti a spoluvytváření v rámci

Deset hlavních zásad pro dialog s občanskou společností

- 1) **Partnerství**: Spolupráce by měla vítat aktivní příspěvek občanské společnosti jako partnera při formování dialogu, stanovování priorit a agendy, definování cílů nebo hodnocení výsledků.
- 2) **Komplexnost**: Dialog by měl usilovat o zapojení občanské společnosti napříč různými fázemi tvorby politik.
- 3) **Předvídatelnost a pravidelnost**: Dialog by měl být součástí předvídatelného a pravidelného procesu a měl by poskytovat přiměřené lhůty pro příspěvky.
- 4) **Transparentnost**: Měla by být zajištěna jasná komunikace o postupech, cílech, lhůtách a kritériích účasti, spolu s včasným a odpovídajícím přístupem k příslušným dokumentům, v souladu s platnými požadavky právních předpisů.
- 5) **Zastoupení**: Výběr účastníků by měl být založen na nezávislosti, legitimitě, reprezentativnosti a odbornosti organizací, jakož i na dodržování hodnot EU z jejich strany.
- 6) **Inkluzivita**: Dialog by měl usilovat o zapojení přiměřeně širokého spektra organizací, které by odrazilo odvětvovou a zeměpisnou rovnováhu a náležitě zohledňovalo organizace reprezentující nedostatečně zastoupené, marginalizované či zranitelné skupiny.
- 7) **Přístupnost**: Dialogy, ať už probíhají online nebo offline, by měly být koncipovány a realizovány pomocí vhodných technologických nástrojů s cílem odstranit překážky přístupnosti a umožnit plnou a rovnou účast.
- 8) **Odpovědnost**: Zpětná vazba o tom, jak dialog přispívá k pokroku v politikách, by měla posílit vzájemnou odpovědnost a důvěru.
- 9) **Zajištění zdrojů**: Aby byla umožněna účast, měla by ve vhodných případech být dostupná finanční nebo logistická podpora s ohledem na potřeby organizací na základní úrovni a komunitních organizací, což zajistí, že nebudou vyloučeny kvůli omezeným prostředkům.
- 10) **Bezpečnost**: Měly by být zavedeny záruky zajišťující, že organizace se budou moci bezpečně účastnit dialogu, včetně vhodných opatření na ochranu osobních údajů a důvěrnosti.

Tyto zásady odrážejí klíčové parametry občanské angažovanosti stanovené v [doporučení Komise \(EU\) 2023/2836](#), které rovněž vyzývá členské státy, aby vytvořily více příležitostí pro občany a organizace občanské společnosti k účinné účasti na procesech tvorby veřejných politik na místní, regionální a celostátní úrovni. V reakci na doporučení podniklo několik členských států kroky k zajištění jeho provádění, mimo jiné tím, že zřídily nové institucionální rámce a platformy pro dialog s občanskou společností, připravily pokyny pro konzultace v průběhu rozhodovacího procesu, pravidelně spolupracují s občanskou společností ve všech oblastech politik a systematictěji zajišťují účast občanské společnosti na konzultačních procesech¹⁶.

Bylo dosaženo významného pokroku, ale organizace občanské společnosti stále hlásí některé nedostatky a po téměř dvou letech od přijetí tohoto doporučení je třeba **dále shromažďovat údaje a pokračovat** v jeho provádění. Komise bude proto nadále **podporovat budování kapacit na vnitrostátní úrovni** v zájmu provádění doporučení a organizovat výměny s členskými státy ve spolupráci s výborem EHSV a agenturou FRA. Tyto kroky se zaměří na posílení zapojení, podpory a ochrany občanské společnosti na vnitrostátní úrovni.

Komise rovněž plánuje rozšířit spolupráci s občanskou společností prostřednictvím různých platform a iniciativ. Zapojí mladé lidi a organizace do různých fór mládeže, podpoří účast občanské společnosti v debatách na Platformě aktivního občanství a propojí občanskou společnost s podněty občanů z evropských panelových diskusí občanů, aby pomáhaly utvářet politiky EU.

Občanská společnost je zásadním aktérem v agendě rozšíření. Ve státech usilujících o členství v EU přispívá živá občanská společnost k procesu přistoupení. Zapojení občanské společnosti do procesu rozšíření může přispět k tomu, aby občané do hloubky porozuměli reformám, které jsou potřebné pro splnění podmínek přistoupení. S cílem posílit účast občanské společnosti v těchto procesech bude Komise směřovat práci tak, aby se institucionalizovaly a standardizovaly konzultace s organizacemi občanské společnosti v jednotlivých zemích během přípravy zasedání příslušných orgánů v rámci dohod o přidružení a jejich následných kroků a monitorování.

Komise:

- zřídí platformu občanské společnosti, která posílí spolupráci s organizacemi občanské společnosti působícími v oblasti prosazování a ochrany hodnot EU, s možností časem ji rozšířit na další oblasti politik,
- společně s výborem EHSV bude pořádat každoroční summit platformy občanské společnosti,
- bude podporovat využívání deseti hlavních zásad pro dialog s občanskou společností,
- bude spolupracovat s občanskou společností prostřednictvím poradního výboru pro mládež vytvořeného předsedkyní Komise, skupiny zainteresovaných stran EU pro mládež, dialogu EU s mládeží a dialogu s mladými lidmi o politice a podporovat účast občanské společnosti v debatách vytvořených na Platformě aktivního občanství,
- zapojí občanskou společnost do evropských panelových diskusí občanů, a tak propojí organizace občanské společnosti a angažovanost občanů v tvorbě politik EU,

¹⁶Například v Česku, Dánsku, Německu, Irsku, Francii, Portugalsku, Lotyšsku a Finsku bylo zřízeno několik poradních orgánů, jejichž členy jsou také organizace občanské společnosti, a tyto orgány radí vládě v různých oblastech (např. práva dětí, práva starších osob, národnostní menšiny a rovnost LGBTIQ+).

- bude podporovat budování vnitrostátních kapacit a organizovat výměny s členskými státy v souvislosti s doporučením Komise (EU) 2023/2836, které se týká účasti občanské společnosti, a to ve spolupráci s příslušnými aktéry včetně výboru EHSV a agentury FRA,
- institucionalizuje a standardizuje konzultace s organizacemi občanské společnosti v jednotlivých zemích během přípravy zasedání příslušných orgánů v rámci dohod o přidružení a jejich následných kroků a monitorování.

Členské státy se vyzývají, aby:

- posílily mechanismy a politiky spolupráce v souladu se zásadami určenými v této strategii, a to i přijetím dalších kroků k plnému provedení doporučení Komise (EU) 2023/2836, pokud jde o účinnou účast organizací občanské společnosti.

3. POSKYTOVÁNÍ PODPORY A OCHRANY: ZAJIŠTĚNÍ OTEVŘENÉHO, BEZPEČNÉHO A PŘÍZNIVÉHO OBČANSKÉHO PROSTORU

Prosperující občanský prostor¹⁷ vyžaduje **příznivé právní, administrativní a regulační prostředí**, v němž jsou organizace občanské společnosti podporovány, je posilováno jejich postavení a v němž jsou chráněny a mohou svobodně působit. Podle průzkumu [Eurobarometr z roku 2024](#) o právním státě považuje 86 % Evropanů za důležité, aby média a organizace občanské společnosti mohly ve všech členských státech působit svobodně a bez nátlaku. Udržování tohoto svobodného a příznivého prostředí vyžaduje **monitorování a účinnou reakci**, pokud se vyskytnou hrozby nebo útoky.

Podpora živé občanské společnosti zůstává ústředním bodem práce Komise ve všech oblastech politik – tento závazek se odráží v různých strategiích a politických dokumentech¹⁸. [Výroční zpráva o uplatňování Listiny za rok 2022](#) se zaměřila na občanský prostor, zmapovala stávající opatření a identifikovala nedostatky a oblasti ke zlepšení a byla doplněna závěry Rady na toto téma¹⁹.

Bylo navrženo několik opatření na ochranu občanského prostoru. Například [akční plán pro sociální ekonomiku](#) a [doporučení Rady ohledně vypracování rámcových podmínek sociální ekonomiky](#) řeší systémové překážky, které brání přeshraniční spolupráci mezi organizacemi občanské společnosti, a usilují tak o posílení organizací občanské společnosti zvýšením jejich kapacity, zviditelnění a vlivu v sociální ekonomice. Komise rovněž podnikla konkrétní kroky k vytvoření prostředí, jež více podporuje občanskou společnost, včetně opatření, která mají zajistit spravedlivé zdanění charitativních organizací a zaručit jejich přístup k finančním službám. Například podle nedávno přijatého [nařízení o předcházení praní peněz](#) byla zavedena opatření, která mají zajistit, aby

¹⁷Občanským prostorem se rozumí „prostředí, které lidem a skupinám – neboli „aktérům občanského prostoru“ – umožňuje smysluplně se podílet na politickém, ekonomickém, sociálním a kulturním životě v jejich společnosti“ ([UN Guidance Note on Protection and Promotion of Civic Space](#) (Pokyny OSN k ochraně a podpoře občanského prostoru)) nebo „soubor právních, politických, institucionálních a praktických podmínek, které nevládní aktéři potřebují, aby měli přístup k informacím, mohli se vyjadřovat, sdružovat, organizovat a účastnit se veřejného života“ (OECD, [the Protection and Promotion of Civic Space](#) (Ochrana a podpora občanského prostoru)).

¹⁸Viz sdělení [Strategie na posílení uplatňování Listiny základních práv v EU, 2020](#), [Evropský akční plán pro demokracii, 2020](#) a konkrétní příklady, jako jsou [strategie Unie rovnosti](#); [Nový evropský Bauhaus](#) a [Agenda pro spotřebitele na období 2025–2030](#).

¹⁹[Závěry Rady o uplatňování Listiny základních práv EU](#).

organizacím občanské společnosti nebyly odepřeny finanční služby, například bankovní účty, pouze proto, že působí v zemích, které jsou považovány za země s vysokým rizikem praní peněz²⁰.

3.1 Pochopení překážek a hrozeb: monitorování občanského prostoru

Zúčastněné strany informují o opatřeních, která podle jejich názoru **omezují prostředí**, v němž organizace občanské společnosti a obránci lidských práv působí²¹. Mohou mezi ně patřit nepřiměřené a zatěžující požadavky na registraci, nespravedlivá pravidla pro daně nebo účetní výkaznictví, nedostatky v přístupu k financování, nepřiměřené překážky v přijímání finančních služeb a právní požadavky, které omezují přeshraniční operace.

Některé organizace občanské společnosti také stále častěji uvádějí, že čelí řadě **hrozeb a útoků**, včetně útoků na své zaměstnance či prostory, pomlouvačných či nenávistných a dezinformačních kampaní nebo strategických soudních řízení proti účasti veřejnosti. Občanská společnost rovněž vyjádřila obavu ohledně pokusů o neoprávněné rozpouštění sdružení, rušení struktur pro dialog, svévolného zmrazení či krácení finančních prostředků nebo protiprávních sledovacích opatření. Nadnárodní represe ze třetích zemí je stále častějším jevem, který se dotýká zejména obránců lidských práv²². Přeshraniční povaha těchto represí vytváří pro postižené obránce lidských práv značné překážky, podávají-li stížnosti, hledají ochranu nebo se domáhají spravedlnosti. V tomto ohledu se často potýkají se specifickými překážkami, které souvisí s cestovními doklady a vízovou povinností²³, jakož i s administrativními překážkami a průtahy.

Důsledkem může být **dominový efekt**, který povede k omezení účasti ze strany organizací občanské společnosti a odradí je od plného výkonu jejich rolí. Tyto překážky se navíc neúměrně dotýkají organizací občanské společnosti, které se zabývají tématy souvisejícími s demokracií, právním státem a základními právy a skupinami, jež jsou nedostatečně zastoupené, marginalizované a zranitelné²⁴. Řešení těchto problémů vyžaduje ucelený a komplexní přístup EU i členských států.

Účinné **monitorování občanského prostoru** je nezbytné pro podporu a ochranu organizací občanské společnosti při jejich činnosti. Jasně rozeznání rizik a hrozeb může vést ke konkrétním následným opatřením ze strany aktérů, kteří jsou vybaveni k poskytování podpory – jak **preventivní** (v reakci na včasné varovné signály), tak **reaktivní** (tváří v tvář skutečným hrozbám nebo útokům). Tato opatření mohou zahrnovat veřejná prohlášení odsuzující škodlivý vývoj a vyjadřující podporu práci organizací občanské společnosti, financování psychosociální podpory, právní poradenství a nouzové financování.

Komise vyvinula vlastní nástroje pro monitorování a hodnocení, které se rovněž zaměřují na aspekty související s občanským prostorem. Ve [zprávách o právním státě](#) sleduje

²⁰Ustanovení čl. 21 odst. 3 a 53. bod odůvodnění [nařízení \(EU\) 2024/1624](#).

²¹[FRA civic space consultations 2024 – key findings](#) (Konzultace agentury FRA o občanském prostoru v roce 2024 – hlavní zjištění); [věcná souhrnná zpráva](#).

²²Termín „nadnárodní represe“ označuje druh politické represe prováděné státem mimo jeho hranice, viz např. [UN OHCHR brief on transnational repression](#) (Úřad vysokého komisaře OSN pro lidská práva, Stručný přehled o nadnárodních represích).

²³Viz například [příručka o vízovém kodexu](#) EU obsahující konkrétní pokyny, jež mají pomoci obráncům lidských práv.

²⁴Viz například [usnesení Evropského parlamentu 2021/2103\(INI\)](#), publikace [agentury FRA, Protecting civil society – Update 2023](#) (Ochrana občanské společnosti – aktualizované vydání z roku 2023).

Komise vývoj ve všech členských státech a některých zemích procesu rozšíření, přičemž upozorňuje na pozitivní i negativní vývoj v souvislosti s občanským prostorem a ve vhodných případech vydává konkrétní doporučení. U zemí procesu rozšíření se tyto informace sledují také v rámci každoročního balíčku týkajícího se rozšíření²⁵.

Komise rovněž získává *ad hoc* informace o problémech, s nimiž se organizace občanské společnosti potýkají, a to prostřednictvím vlastní interakce s občanskou společností. Kromě toho Komise v rámci programů finančně podporuje řadu projektů vedených konsorcií organizací občanské společnosti, které provádějí monitorování občanského prostoru v EU i mimo ni²⁶.

Komise se dále opírá o monitorovací činnosti prováděné jinými subjekty, včetně národních institucí pro lidská práva a mezinárodních organizací²⁷. **Agentura FRA** hraje v této oblasti stěžejní roli tím, že [vydává zprávy o občanském prostoru](#), vyzdvihuje slibné postupy, podporuje výměny mezi mezinárodními a vnitrostátními aktéry a vydává doporučení v této oblasti.

3.2 Zajištění reakce na úrovni EU

K ochraně organizací občanské společnosti v EU přímo přispívá několik právních předpisů EU. Například [směrnice o ochraně před strategickými soudními řízeními proti účasti veřejnosti](#) a [doporučení o ochraně před těmito řízeními](#) poskytují procesní záruky na ochranu osob, které se účastní veřejného života, a to i organizací občanské společnosti, před zjevně neopodstatněnými žalobními návrhy nebo zneužívajícími soudními řízeními. Na podporu provádění Komise podpoří **školení pro odborníky z praxe v oblasti justice** o strategických soudních řízeních proti účasti veřejnosti zaměřených na organizace občanské společnosti a o soudních sporech týkajících se Listiny, zejména pokud jde o svobodu sdružování, projevu a shromažďování.

Komise podporuje několik ochranných opatření, která provádějí specializované iniciativy vedené organizacemi občanské společnosti. Klíčovým opatřením financovaným ze strany EU v rámci [programu Občané, rovnost, práva a hodnoty \(CERV\)](#) je využívání **finanční podpory třetím osobám**, umožňující organizacím občanské společnosti, jež získávají finanční prostředky EU, působit jako zprostředkovatelé, kteří mohou budovat kapacitu a rozdělovat finanční prostředky menším nebo základním organizacím občanské společnosti včetně těch, jež mohou potřebovat zareagovat na naléhavé nebo neočekávané situace či mimořádné události. Evropská unie také nedávno vyzvala k posílení evropské sítě ověřovatelů faktů, včetně systému ochrany před obtěžováním, neboť uznává, že komunita ověřovatelů faktů je stále častěji napadána, obviňována z cenzury a čelí zastrašování.

²⁵Viz [balíček týkající se rozšíření EU](#), zahrnující Albánii, Bosnu a Hercegovinu, Kosovo, Černou Horu, Severní Makedonii, Srbsko, Gruzii, Moldavskou republiku, Ukrajinu a Turecko.

²⁶Viz například: projekt [Monitoring Action for Civic Space \(MACS\)](#) (Monitorovací akce pro občanský prostor); [annual report on the state of play in relation to the Guidelines for EU Support to Civil Society in the Enlargement Region](#) (výroční zpráva o stavu plnění pokynů týkajících se podpory občanské společnosti v zemích procesu rozšíření ze strany EU); nástroj [CSO Meter](#) a [evropský systém příznivého prostředí pro občanskou společnost](#).

²⁷Viz například State of the [rule of law in Europe database](#) (databáze stavu právního státu v Evropě), kterou spravuje Evropská síť národních institucí pro lidská práva; globální monitorování prováděné aliancí [Civicus](#); [2024 Report of the UN OHCHR on Civil Society Space](#) (zpráva Úřadu vysokého komisaře OSN pro lidská práva o prostoru občanské společnosti za rok 2024); [nezávislý mechanismus podávání zpráv](#) Partnerství pro otevřenou správu a [CoE Platform for the Safety of Journalists](#) (platforma Rady Evropy pro bezpečnost novinářů).

V souvislosti s **rozšířením a přistoupením** je i nadále zásadní podporovat příznivé prostředí a zajišťovat silnější a smysluplnější úlohu organizací občanské společnosti. Při hodnocení fungování demokratických institucí se zkoumá také prostředí, v němž organizace občanské společnosti působí. Přijetí [revidované metodiky rozšíření](#) v roce 2020 zdůrazňuje, že všechny klíčové reformy v zemích procesu rozšíření by měly být prováděny zcela transparentním a inkluzivním způsobem, se zapojením zúčastněných stran. Podle této revidované metodiky musí kandidátské země vypracovat plán pro fungování demokratických institucí, v němž budou nastíněna konkrétní opatření k posílení příznivého prostředí pro občanskou společnost.

3.3 Ochrana občanského prostoru na vnitrostátní úrovni

Členské státy hrají v příznivém a ochranném občanském prostoru klíčovou roli, a to na celostátní, místní i základní úrovni a často jako první poskytují konkrétní podporu ohroženým organizacím občanské společnosti. Spolupráce s členskými státy na podpoře bezpečného, podpůrného a příznivého prostředí pro organizace občanské společnosti v celé EU je proto důležitou prioritou Komise.

Doporučení Komise (EU) 2023/2836 vyzývá členské státy, aby monitorovaly vývoj v občanském prostoru pomocí jasných ukazatelů a strukturovaných rámců podávání zpráv. Členské státy vyzývá, aby podporovaly spolupráci a koordinaci mezi všemi příslušnými zúčastněnými stranami, usnadňovaly přístup ke zvláštním postupům nebo kanálům pro hlášení hrozeb a útoků a systematicky dokumentovaly a analyzovaly prostředí působení organizací občanské společnosti, v němž pracují. Několik členských států reagovalo na doporučení Komise přijetím **opatření k posílení občanského prostoru na vnitrostátní úrovni**. Patří mezi ně vytvoření specializovaných národních strategií k posílení spolupráce občanů, organizací občanské společnosti a místních orgánů v oblasti občanské angažovanosti. Některé z nich spustily projekty na snížení administrativní zátěže při výkonu práva na shromažďování a sdružování nebo zavedly zvláštní daňové a jiné pobídky pro financování organizací občanské společnosti²⁸.

Několik členských států rovněž zavedlo **opatření na ochranu organizací občanské společnosti**, mimo jiné prostřednictvím obecného systému právních prostředků nápravy, které jsou dostupné ve vnitrostátních systémech správního, občanského a trestního soudnictví. Některé z nich zřídily nebo podporují **specializované poradenské služby** zaměřené konkrétně na (online) nenávist a diskriminaci²⁹. Vnitrostátní nezávislé orgány a instituce – zejména národní instituce pro lidská práva, orgány pro rovné zacházení a ombudsmani – mohou hrát zcela zásadní roli při ochraně organizací občanské společnosti na vnitrostátní úrovni tím, že posílí jejich hlas, zvýší povědomí veřejnosti a podpoří úsilí o budování kapacit. Tato opatření jsou **jednoznačnou investicí** do zajištění příznivého prostředí pro občanskou společnost a do schopnosti reagovat na její ohrožení.

²⁸Viz například česká národní [Strategie](#) spolupráce veřejné správy s nestátními neziskovými organizacemi na léta 2021 až 2030 a Rada vlády pro nestátní neziskové organizace; německá spolková [Strategie](#) občanské angažovanosti a Nadace pro občanskou angažovanost a dobrovolnictví; dánská [Strategie](#) občanské společnosti na období 2022–2025; finská [Strategie](#) občanské společnosti a Poradní [výbor](#) pro politiku občanské společnosti a portugalská Platforma organizací občanské společnosti / Dům občanů.

²⁹Viz například německé projekty financované z federálních zdrojů REspect! a Hate Aid (pomoc proti nenávisti); kooperativní aliance; federální infrastrukturu „[toneshift – Síť proti online nenávisti a dezinformacím](#)“.

3.4 Posílení podpory a ochrany

Ačkoli bylo na unijní i vnitrostátní úrovni dosaženo významného pokroku, zúčastněné strany vyzývají ke koordinovanějšímu přístupu k ochraně organizací občanské společnosti a je zapotřebí silnějšího koordinovaného postupu na úrovni členských států, EU i na mezinárodní úrovni, aby bylo možné sledovat vývoj ovlivňující organizace občanské společnosti, provádět preventivní opatření v reakci na včasné varovné signály zmenšování občanského prostoru a chránit organizace občanské společnosti před těmito hrozbami a útoky. Za tímto účelem a s cílem zmapovat stávající iniciativy v oblasti monitorování na místní, vnitrostátní, unijní a mezinárodní úrovni, vytvoří Komise ve spolupráci s agenturou FRA **online centrum znalostí o občanském prostoru**. Toto centrum usnadní přístup k existujícím projektům, nástrojům a činnostem v oblasti monitorování a ochrany, včetně dostupných ochranných opatření.

Díky konsolidaci informací pomůže centrum identifikovat trendy a nedostatky v monitorování občanského prostoru a utvářet činnosti, jež mají tento vývoj řešit. Na tomto základě **by se mohla hledat další ochranná opatření**, jako je akutní pomoc ohroženým organizacím, koordinace dostupných ochranných opatření v členských státech, školení a podpora v oblasti správních, právních a logistických opatření. Znalost konkrétní situace na základě důkazů je zásadní pro zajištění odpovídající reakce na specifické potřeby organizací občanské společnosti a obránců lidských práv.

Je důležité zajistit, aby politiky a právní předpisy EU a členských států podporovaly příznivé prostředí pro organizace občanské společnosti, a posílit opatření v oblasti monitorování a ochrany organizací občanské společnosti. Důležitými strukturovanými procesy, které pomáhají identifikovat a vyhodnotit účinky a důsledky plánovaných politik a právních předpisů, jsou například posouzení dopadů a dialogy o provádění. Komise bude **v rámci zlepšování právní úpravy pokračovat v posuzování dopadů svých iniciativ na občanskou společnost v posouzeních dopadů a hodnoceních**.

S cílem podpořit členské státy při dalším provádění doporučení (EU) 2023/2836 **bude Komise organizovat výměny s členskými státy zaměřené na další posilování podpory a ochrany** organizací občanské společnosti, a to mezi příslušnými orgány veřejné správy a zúčastněnými stranami, a podporovat školení na vnitrostátní úrovni pro justiční pracovníky o strategických soudních řízeních proti účasti veřejnosti a o Listině. V souvislosti s **rozšířením Komise posílí své systémy včasného varování**, aby mohla důrazněji reagovat na vznikající hrozby.

Komise:

- podpoří ve spolupráci s agenturou FRA vytvoření online centra znalostí o občanském prostoru, které by dokumentovalo stávající monitorovací iniciativy, zprávy a zdroje ochrany v oblasti občanského prostoru na vnitrostátní, unijní a mezinárodní úrovni,
- bude hledat možnosti posílení a koordinace dostupných ochranných opatření pro ohrožené organizace občanské společnosti a obránce lidských práv v EU,
- podpoří školení pro justiční pracovníky o strategických soudních řízeních proti účasti veřejnosti, která jsou zaměřena proti organizacím občanské společnosti, a o soudních sporech týkajících se Listiny, zejména pokud jde o svobodu sdružování, projevu a shromažďování,

- podpoří budování vnitrostátních kapacit a organizovat výměny s členskými státy v souvislosti s doporučením Komise (EU) 2023/2836, které se budou týkat ochrany a podpory, a to ve spolupráci s příslušnými aktéry včetně výboru EHSV a agentury FRA,
- posílí unijní systémy včasného varování pro odhalování nových známek zmenšování občanského prostoru v zemích procesu rozšíření.

Členské státy se vyzývají, aby:

- vypracovaly nebo aktualizovaly specializované národní strategie nebo akční plány na podporu, ochranu a posílení postavení organizací občanské společnosti a k rozvoji bezpečného a příznivého občanského prostoru, v souladu s doporučením Komise (EU) 2023/2836.

Agentura EU pro základní práva (FRA) se vyzývá, aby:

- nadále monitorovala a podávala zprávy o občanském prostoru a vytvořila síť zástupců vnitrostátních a unijních orgánů a institucí, organizací občanské společnosti a mezinárodních organizací, které se zabývají monitorováním a ochranou občanského prostoru, aby si mohli vyměňovat údaje, zkušenosti a osvědčené postupy.

4. ODPOVÍDAJÍCÍ, UDRŽITELNÉ A TRANSPARENTNÍ FINANCOVÁNÍ OBČANSKÉ SPOLEČNOSTI

Jako součást celkového příznivého prostředí potřebují organizace občanské společnosti **odpovídající a udržitelnou podporu**, aby mohly vykonávat svou nepostradatelnou práci, účinně spolupracovat se subjekty s rozhodovací pravomocí a nadále smysluplně přispívat k rozvoji našich společností. V tomto ohledu **je klíčové dlouhodobé, předvídatelné a dostatečné financování**, aby byla zajištěna stabilita, kterou organizace občanské společnosti potřebují k nezávislému a účinnému fungování.

Organizace občanské společnosti se při financování svých aktivit spoléhají na prostředky pocházející z kombinace **veřejných a soukromých zdrojů**. Komise a členské státy podporují organizace občanské společnosti v EU různými způsoby, mimo jiné prostřednictvím grantů na provozní náklady a financování projektů. Organizace občanské společnosti mohou také získávat finanční prostředky prostřednictvím individuálních darů a grantů od soukromých nadací, dobročinných organizací nebo společností a podniků. Další finanční podpora může pocházet z alokačních systémů, které provozuje několik členských států a které umožňují daňovým poplatníkům určit přímo prostřednictvím daňového přiznání k dani z příjmu pevný procentní podíl nebo částku z jejich daně z příjmu, které mají být vyplaceny oprávněnému subjektu³⁰.

Finanční prostředky jsou nezbytné v celém spektru činností organizací občanské společnosti. Kromě toho je zapojení občanské společnosti do tvorby, provádění, monitorování a prosazování právních předpisů a politik EU také specifickým cílem financování několika programů EU. Několik programů EU podporuje činnosti organizací občanské společnosti v různých oblastech politik³¹. Patří mezi ně program Horizont

³⁰Tyto systémy provozují Itálie, Litva, Maďarsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovinsko a Slovenská republika.

³¹Tyto programy mohou být provozovány pomocí přímého, nepřímého anebo sdíleného řízení. Přibližně 80 % finančních zdrojů EU pro nevládní organizace spravují samotné země EU. Každá země poskytuje [podrobné informace o financování](#) a postupech podávání žádostí na internetových stránkách řídicích orgánů.

Evropa, včetně nástroje Nový evropský Bauhaus, Evropský sociální fond plus (ESF+), programy CERV a Erasmus+, Program pro jednotný trh, Azylový, migrační a integrační fond (AMIF), program Spravedlnost, iniciativa LEADER, Program Unie pro boj proti podvodům a program LIFE. V zemích procesu rozšíření poskytuje EU podporu organizacím občanské společnosti mimo jiné prostřednictvím Nástroje předvstupní pomoci (NPP III). Doplněkem k financování ze strany EU jsou granty Evropského hospodářského prostoru a Norska, které podporují organizace občanské společnosti v Evropě prostřednictvím fondu na podporu aktivních občanů [Active Citizens Fund](#).

Partnerství a transparentnost představují klíčové zásady financování ze strany EU. **Zásada partnerství v rámci Evropské unie** vyžaduje úzkou spolupráci mezi veřejnými orgány a širokou škálou partnerů, včetně sociálních partnerů a organizací občanské společnosti, v průběhu celého životního cyklu programů financovaných EU. Tato zásada zajišťuje, že do přípravy, provádění, monitorování a hodnocení fondů EU jsou zapojeny různé zúčastněné strany, aby se zlepšila účinnost, účelnost a odpovědnost jejich fungování³².

Transparentnost zůstává v souladu se stávajícími právními požadavky hlavní zásadou při správě rozpočtu EU. Existují zvláštní záruky a postupy, které zajišťují, aby financování z EU proudící k jakémukoli typu příjemců (od podniků po organizace občanské společnosti a jednotlivce) bylo **transparentní a odpovědné** a aby bylo zaručeno **dodržování hodnot EU**, a to i zveřejňováním informací o příjemcích finančních prostředků EU v rámci přímého a nepřímého řízení³³.

Podle platných pravidel, zejména [finančního nařízení](#) EU, jakož i smluvních rámců pro granty, jsou zavedeny silné záruky, které zajišťují, že **žádné subjekty a projekty, jejichž cíle nejsou slučitelné s hodnotami EU, podporu nezískají**. V zájmu dalšího posílení těchto záruk a požadavků se Komise zavázala zvážit proveditelnost doplnění ukazatelů rizika, které by posílily ověřování, zda jsou respektovány hodnoty EU, a to jako součást vývoje nástroje pro hodnocení rizik [Arachne](#), bude-li to technicky možné a v souladu s právními předpisy, a prozkoumat proveditelnost čtenějších aktualizací veřejně dostupných údajů ve svém Systému pro finanční transparentnost³⁴. Kromě toho Komise zveřejnila oznámení s [pokyny](#) ohledně typů činností, které by Unie neměla vyžadovat jako podmínku pro financování v rámci tvorby politik a právních předpisů, provádění, monitorování a prosazování politik.

Je třeba vyvinout další úsilí, aby byla zajištěna **přístupnost veřejného financování v celé EU**. Organizace občanské společnosti uvádějí, že veřejné financování často směřuje především do státních institucí, přičemž přístup organizací občanské společnosti je omezený a nekonzistentní, zejména u základních a menších organizací³⁵. Navíc organizace

Finanční prostředky EU v rámci přímého řízení se přidělují na základě veřejně dostupných výzev. Na základě pravidel stanovených ve [finančním nařízení EU \(EU, Euratom\) 2024/2509](#), včetně klíčových zásad transparentnosti a rovného zacházení, jsou všechny platné žádosti o financování posuzovány podle kritérií pro způsobilost, vyloučení, výběr a zadání konkrétně stanovených v těchto výzvách. Přehled naleznete na internetové stránce [Možnosti financování pro nevládní organizace](#).

³²Tato zásada byla posílena zahrnutím možnosti přidělit odpovídající podíl získaných zdrojů na budování administrativní kapacity sociálních partnerů a organizací občanské společnosti a zdůrazněním úlohy [evropského kodexu chování pro partnerskou spolupráci](#) ve všech fázích tvorby a provádění programů.

³³Tyto informace jsou veřejně dostupné na [internetových stránkách systému pro finanční transparentnost](#) Komise. Nedávná revize finančního nařízení zavedla ambicióznější ustanovení o transparentnosti, a to počínaje obdobím víceletého finančního rámce po roce 2027.

³⁴Viz odpovědi Evropské komise na [zvláštní zprávu Účetního dvora č. 11/2025](#).

³⁵[Věcná souhrnná zpráva](#).

občanské společnosti, které se zabývají tématy týkajícími se nedostatečně zastoupených, marginalizovaných a zranitelných skupin, často mají problémy s přístupem k dlouhodobému financování.

Komise již podnikla několik kroků ke **zjednodušení** platných postupů, **snížení administrativní zátěže** a **sladění** těchto postupů s potřebami organizací občanské společnosti v terénu (např. prostřednictvím paušálních plateb a víceletých pracovních programů). Větší využívání finanční podpory třetím osobám, při níž prostředky EU menším organizacím vyplácejí větší organizace občanské společnosti, umožnilo, že se finanční prostředky EU dostaly k malým a základním organizacím, které by jinak k prostředkům EU neměly přístup, což ve výsledku přispívá k podpoře rozmanité občanské společnosti. Toto zásadním způsobem podpořilo organizace občanské společnosti, jejichž činnost se zaměřuje na ochranu a prosazování hodnot EU v rámci programů, jako jsou programy EU [DEAR](#) a CERV³⁶.

Program CERV s celkovým rozpočtem přesahujícím **1,5 miliardy EUR na období 2021–2027** zaujímá v prostředí financování organizací občanské společnosti jedinečné místo, neboť je často jediným zdrojem financování, který mají organizace občanské společnosti zabývající se základními právy a hodnotami v EU k dispozici. Program od roku 2021 podpořil více než 6 000 organizací občanské společnosti ve všech členských státech a způsobilých zemích mimo EU. V prvních čtyřech letech realizace byly hlavními příjemci programu CERV organizace občanské společnosti, které získaly 77 % přidělených prostředků. Komise bude i nadále poskytovat finanční podporu ohroženým organizacím občanské společnosti a obráncům lidských práv, a to i tím, že prozkoumá možnost, jak **dále rozšířit využívání systémů finanční podpory třetím osobám** v rámci všech příslušných programů financování z EU.

Z návrhu **víceletého finančního rámce (VFR) na období 2028–2034**³⁷, který Komise přijala 16. července 2025, jasně vyplývá, že finanční podpora organizací občanské společnosti zůstane prioritou i v následujících letech, a to v celé řadě oblastí politik. Nový **program AgoraEU** naváže na úspěch současných programů Kreativní Evropa a CERV a jeho **celkový předběžný rozpočet se zvýší na téměř 9 miliard EUR**. Program AgoraEU konsolidací podpory kultury, médií a občanské společnosti posílí ochranu a prosazování základních práv, povzbudí demokratickou účast a odolnost, podpoří kulturní rozmanitost a uměleckou svobodu a napomůže svobodnému a rozmanitému informačnímu prostředí.

Do navrhovaného [programu Erasmus+](#) bude začleněn [Evropský sbor solidarity](#), přičemž jeho předběžný rozpočet činí **40,8 miliardy EUR** a kromě podpory získávání dovedností bude prosazovat odolnost, účast na demokratickém životě a občanskou angažovanost, a to prostřednictvím jak formálního, tak neformálního a informálního způsobu učení. [Program Horizont Evropa](#) bude i nadále podporovat výzkum zaměřený na posílení demokracie, včetně prosazování občanské angažovanosti.

Součástí návrhu víceletého finančního rámce jsou také navrhované **plány národního a regionálního partnerství**, jejichž cílem je rovněž podpora reforem a investic do budování kapacit občanské společnosti a sociálních partnerů, zaměřených na prosazování hodnot EU, občanského vzdělávání a účasti mládeže. Návrh víceletého finančního rámce rovněž uznává a potvrzuje zásadu partnerství s organizacemi občanské společnosti a vychází z **přístupu víceúrovňové správy**. Jako součást tohoto financování se rovněž navrhuje mechanismus **Facilita EU**, který mimo jiné poskytuje finanční prostředky pro opatření v

³⁶[Zpráva o průběžném hodnocení programu CERV](#) a [zpráva o uplatňování Listiny za rok 2024](#).

³⁷Více informací o unijním návrhu víceletého finančního rámce na období 2028–2034 naleznete [zde](#).

oblasti životního prostředí a klimatu, včetně podpory a posílení postavení organizací občanské společnosti. Obecněji řečeno, jakmile bude víceletý finanční rámec na období 2028–2034 přijat, dojde k další harmonizaci a zjednodušení postupů, díky čemuž se sníží administrativní zátěž pro organizace občanské společnosti v terénu. Komise proto vyzývá Evropský parlament a Radu, aby při nadcházejících jednáních o víceletém finančním rámci na období 2028–2034 zohlednily zásadní úlohu financování organizací občanské společnosti.

4.1 Mobilizace aktérů a sdružování zdrojů

Financování ze strany EU je pro posílení postavení organizací občanské společnosti klíčové, je však zřejmé, že jejich potřeby v oblasti financování v celé EU a v kandidátských zemích lze uspokojit pouze prostřednictvím financování z různých zdrojů. Kromě veřejných dárců na vnitrostátní, unijní a mezinárodní úrovni hrají stále větší roli také **soukromí dárci** (včetně podniků) a dobročinné **organizace** (jednotlivé nadace, sdružené fondy a sítě). Dárci sami musí mít možnost působit v příznivém právním a regulačním prostředí, které chrání svobodu filantropie a usnadňuje (přeshraniční) dárcovství. To zahrnuje právní rámec, který uznává nadace a sdružení (včetně přeshraničních), jakož i zajištění možnosti organizací občanské společnosti a dárců využívat pro dary daňové pobídky, které chtějí členské státy poskytovat³⁸.

Organizace občanské společnosti uvádějí, že je často obtížné nalézt informace o různých dostupných typech financování a o subjektech, které je poskytují. Je třeba více sdílet informace, vést dialog a spolupracovat jak mezi dárci, tak dárci a organizacemi občanské společnosti, aby bylo možné strategičtěji rozhodovat o různých způsobech poskytování podpory a zamezit duplicitě. **Komise proto usnadní dialog mezi dárci a mezi dárci a organizacemi občanské společnosti**, a to i prostřednictvím platformy občanské společnosti, s cílem vyměňovat si zkušenosti, identifikovat nedostatky ve financování a lépe zajistit doplňkovost zdrojů financování.

Organizace občanské společnosti často potřebují další druhy podpory, jako je **věcná pomoc**, kterou mohou poskytovat odborníci nebo dobrovolníci. Zejména orientace v současném právním, správním, regulačním a technologickém prostředí, v němž organizace občanské společnosti působí, vyžaduje stále více nejen nezbytné finanční prostředky, ale také specifické dovednosti a odborné znalosti. Klíčovou roli v tomto ohledu může hrát právní podpora poskytovaná **právníky pro bono**³⁹. Mohou pomoci s právními otázkami a otázkami dodržování předpisů (např. v oblasti platných pracovněprávních a daňových povinností), čímž poskytnou organizacím občanské společnosti více prostoru k provádění klíčových činností a také tyto hlavní úkoly podpoří (např. prostřednictvím advokačního výzkumu, budování kapacit a školení a strategických soudních sporů).

Právníci *pro bono* mohou rovněž podporovat organizace občanské společnosti při řešení hrozeb a útoků, jako jsou pomlouvačné či nenávistné kampaně a strategická soudní řízení proti účasti veřejnosti, a to i zastupováním organizací občanské společnosti u soudu a poskytováním právního poradenství. Komise proto bude napříč odvětvími **pracovat na propojení komunit právníků pro bono s organizacemi občanské společnosti**, které

³⁸Zásada nediskriminace stanoví, že členské státy nesmějí omezovat daňové výhody na domácí charitativní organizace nebo dary / dědické odkazy poskytnuté domácím subjektům a zároveň z těchto výhod vylučovat srovnatelné zahraniční charitativní organizace nebo dary / dědické odkazy ve prospěch srovnatelných zahraničních charitativních organizací. Viz doporučení Rady C(2023) 1344 ohledně vypracování rámcových podmínek sociální ekonomiky a související pracovní dokumenty útvarů Komise.

³⁹Viz například služby poskytované sítí [PILnet](https://pilonet.eu).

potřebují pomoci, aby usnadnila podporu v administrativních, právních a finančních záležitostech a v oblasti mobility.

Komise:

- bude usnadňovat dialog mezi dárci a dárci a organizacemi občanské společnosti, a to i prostřednictvím platformy občanské společnosti, aby bylo možné vyměňovat si zkušenosti, identifikovat nedostatky ve financování a lépe zajistit doplňkovost zdrojů financování,
- bude pracovat na propojení komunit právníků *pro bono* s organizacemi občanské společnosti, které potřebují pomoci napříč odvětvími, aby usnadnila podporu v administrativních, právních a finančních záležitostech a v oblasti mobility,
- prozkoumá možnost dalšího rozšíření využívání systémů finanční podpory třetím osobám v rámci příslušných programů financování z EU tam, kde je to vhodné.

Členské státy se vyzývají, aby:

- vytvořily a udržovaly příznivé právní a regulační prostředí pro organizace občanské společnosti a dárcy, včetně oblasti filantropie, a to i prostřednictvím provádění zásady nediskriminace a širšího doporučení Rady ohledně vypracování rámcových podmínek sociální ekonomiky,
- doplnily finanční prostředky pro organizace občanské společnosti ze strany EU domácími podpůrnými mechanismy, v souladu s doporučením Komise (EU) 2023/2836.

5. OBČANSKÁ SPOLEČNOST VE VNĚJŠÍ ČINNOSTI EU

Závazek EU spolupracovat s občanskou společností, chránit ji a podporovat se odráží i v její vnější činnosti. Unie s občanskou společností úzce spolupracuje na **lepším prosazování lidských práv pro všechny** – a to uplatňováním univerzálních norem, které se řídí mezinárodním právem v oblasti lidských práv. Organizace občanské společnosti významně přispívají k posilování demokracie a odolné společnosti na celém světě. Často například působí jako prováděcí partneři projektů financovaných z EU v oblasti rozvojové spolupráce, humanitární pomoci a programů budování kapacit a monitorují obchodní a asociační dohody, aby zajistily dodržování ustanovení o lidských právech a udržitelném rozvoji.

5.1 Spolupráce s organizacemi občanské společnosti na mezinárodní úrovni

Organizace občanské společnosti jsou pravidelně zvány, aby se podělily o své odborné znalosti v oblasti vnějších politik EU a přispěly k dialogům o lidských právech, které EU pravidelně vede s partnerskými zeměmi a regiony. Na úrovni jednotlivých zemí jsou to delegace EU, kdo hrají rozhodující roli při spolupráci s organizacemi občanské společnosti a obránci lidských práv a mohou monitorovat situaci v oblasti demokracie, lidských práv a občanského prostoru na místní úrovni.

[Fórum EU a nevládních organizací o lidských právech](#) již po desetiletí pravidelně poskytuje organizacím občanské společnosti a obráncům lidských práv příležitost diskutovat o mezinárodních partnerstvích, otázkách lidských práv a řešit problémy občanského prostoru na celém světě přímo s partnery z EU. [Politické fórum o rozvoji](#) a dva nástroje sousedství pro občanskou společnost zaměřené na jižní a východní sousedství

rovněž poskytují prostor pro spolupráci s organizacemi občanské společnosti v celé řadě politik EU. Komise je odhodlána posílit svou podporu občanské společnosti na celém světě, včetně umožnění účasti občanské společnosti na mnohostranných fórech.

Unie spolupracuje s organizacemi občanské společnosti na zavádění strategie EU [Global Gateway](#) a za tímto účelem zřídila [poradní platformu pro organizace občanské společnosti a místní orgány v rámci strategie Global Gateway](#). Organizace občanské společnosti rovněž hrají důležitou roli při monitorování a provádění obchodních dohod, zejména prostřednictvím domácích poradních skupin. Unie společně s členskými státy a občanskou společností vypracovala **plány pro zapojení občanské společnosti** na úrovni partnerských zemí, s cílem navázat trvalý a strukturovaný dialog mezi těmito aktéry. V tomto ohledu je Komise i nadále odhodlána podporovat a prosazovat [reakce organizací občanské společnosti a spravedlivá partnerství na místní úrovni](#) v humanitárním prostředí. Toho bude dosaženo podporou a posílením kapacit organizací občanské společnosti, zvýšením finančních prostředků na humanitární pomoc pro místní organizace občanské společnosti a postupným přenesením většího množství pravomocí na místní pracovníky poskytující pomoc, včetně občanské společnosti.

Ve všech těchto mechanismech se při zapojení organizací občanské společnosti a obránců lidských práv uplatňuje přístup zaměřený na bezpečnost, který zohledňuje konkrétní okolnosti partnerů, aby se zajistilo, že samotná spolupráce nevystaví organizace dalším rizikům.

5.2 Ochrana a podpora organizací občanské společnosti na celosvětové úrovni

Unie je stále dlouhodobě odhodlána chránit a podporovat občanskou společnost a občanský prostor na celosvětové úrovni i na úrovni jednotlivých zemí. To se odráží například ve [sdělení o spolupráci Evropské unie s občanskou společností v oblasti vnějších vztahů](#), [Akčním plánu EU pro lidská práva a demokracii na období 2020–2027](#)⁴⁰, [obecných zásadách EU týkajících se lidských práv](#) a [obránců lidských práv](#) a [závěrech Rady o demokracii z roku 2019](#), jakož i při uplatňování přístupu založeného na lidských právech v mezinárodních partnerstvích⁴¹. Podpora organizací občanské společnosti a obránců lidských práv a posílení účasti na veřejném a politickém životě, zejména pokud jde o ženy a mládež, patří k hlavním prioritám zahraniční politiky EU.

V zájmu dalšího prosazování těchto cílů EU spolupracuje s mezinárodními organizacemi a fóry, které vytvářejí normy týkající se občanského prostoru. Patří mezi ně Rada Evropy, Organizace spojených národů, Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj a Úřad pro demokratické instituce a lidská práva Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě.

Důležitým nástrojem pro monitorování situace organizací občanské společnosti a občanského prostoru na celém světě jsou unijní [výroční zprávy o lidských právech a demokracii](#). Další mechanismy, jako jsou volební pozorovatelské mise, umožňují EU posoudit volební prostředí, včetně pozorování podmínek domácí občanské společnosti, a EU v rámci celých těchto misí široce spolupracuje s občanskou společností.

⁴⁰Prodloužení platnosti Akčního plánu pro lidská práva a demokracii doprovázelo vydání [závěrů Rady](#), které potvrzují, že podpora občanské společnosti a obránců lidských práv ze strany EU je klíčovou prioritou její zahraniční politiky.

⁴¹Pracovní dokument útvarů Komise s názvem [Uplatňování přístupu založeného na lidských právech v mezinárodních partnerstvích](#).

Podpora kapacity a odolnosti organizací občanské společnosti, zejména organizací na základní úrovni, aby se mohly smysluplně zapojit do procesů tvorby politik, je prioritou ve **východním sousedství**, zejména v kontextu zmenšujícího se občanského prostoru⁴². [Pakt pro Středomoří](#) zdůrazňuje význam udržování živé občanské společnosti v jižním sousedství a klade si za cíl posílit postavení občanské společnosti, mládeže a místních komunit, budovat jejich kapacity a napomáhat jejich účasti v místních či regionálních dialozích.

Evropská unie zintenzivnila svou činnost na ochranu občanského prostoru a obránců lidských práv, a to i v případech, kdy se stávají terčem offline i online nadnárodní represe. Například spustila EU System for Enabling Environment (EU SEE) (Systém EU pro příznivé prostředí)⁴³ zaměřený na občanskou společnost, který podporuje organizace občanské společnosti ve více než 80 zemích, aby mohly monitorovat svůj občanský prostor, včas varovat před omezeními a přispívat k reakcím.

Komise rovněž poskytla pokyny prostřednictvím své [příručky o vízovém kodexu](#), která se týká také vydávání víz obráncům lidských práv, a zajišťuje školení o této otázce⁴⁴. Společně s členskými státy bude pokračovat v propagaci příručky a jejího provádění, zejména pokud jde o pokyny týkající se zvláštních potřeb obránců lidských práv.

5.3 Poskytování finančních prostředků, budování partnerství

Evropská unie od roku 2013 podporuje [Evropskou nadaci pro demokracii](#)⁴⁵, která poskytuje zásadní podporu a ochranu organizacím občanské společnosti a obráncům lidských práv v krizovém a represivním prostředí. Specifickým mechanismem ochrany financovaným z EU je **mechanismus EU pro obránce lidských práv**, který byl zřízen na podporu obránců lidských práv ve třetích zemích⁴⁶ a poskytuje různé formy podpory (např. fyzickou a digitální ochranu, právní a lékařskou podporu, monitorování soudních procesů a vazby, budování kapacit, obhajobu a dočasnou relokační).

Organizacím občanské společnosti jsou poskytovány finanční prostředky pomocí Nástroje pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci (NDICI), například granty udělované prostřednictvím tematických programů pro lidská práva a demokracii a občanskou společnost.

V **návruhu víceletého finančního rámce na období 2028–2034** vydaném Komisí zůstává spolupráce s organizacemi občanské společnosti v partnerských zemích a jejich podpora prioritou v rámci navrhovaného [nástroje Globální Evropa](#). Toto zahrnuje i trvalý závazek prosazovat lidská práva a demokracii na celém světě.

5.4 Výhled do budoucna, rozvoj odolnosti

Evropská unie bude i nadále podporovat občanský prostor a příznivé prostředí pro občanskou společnost na celém světě a monitorovat lidská práva, demokracii a občanský

⁴²To zahrnuje podporu organizací občanské společnosti, zejména organizací na základní úrovni, v některých zemích regionu Východního partnerství.

⁴³Systém EU SEE je partnerský program, jehož cílem je podpořit občanskou společnost, aby prosperovala v celosvětovém měřítku, a to tím, že zabrání snahám o omezování občanského prostoru.

⁴⁴Školení probíhají zejména prostřednictvím projektu spolufinancovaného Evropskou komisí v rámci [Nástroje pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky](#) (NSHV), který vypracoval Švédský migrační úřad.

⁴⁵Evropská nadace pro demokracii je nezávislá grantová organizace, kterou v roce 2013 založila EU a její členské státy jako samostatný mezinárodní svěřenecký fond na podporu demokracie v evropském sousedství, na západním Balkáně, v Turecku a dalších zemích.

⁴⁶ Tento mechanismus podpořil více než [85 000 obránců lidských práv, a to od roku 2015](#).

prostor prostřednictvím stávajících mechanismů. Bude také dále poskytovat podporu a ochranu organizacím občanské společnosti a obráncům lidských práv, kteří jsou ohroženi, a to i nadnárodními represemi, prostřednictvím iniciativ, jako je ProtectDefenders.eu a Evropská nadace pro demokracii.

Unie zintenzivňuje svou spolupráci s občanskou společností na globální a regionální úrovni v rámci klíčových procesů, jako jsou **regionální summity**. Bude pokračovat v pravidelném dialogu s organizacemi občanské společnosti jako s klíčovými partnery své činnosti v oblasti politik lidských práv, demokracie a zahraniční politiky a bude s nimi a s obránci lidských práv konzultovat přípravu příštího **Akčního plánu EU pro lidská práva a demokracii**. Bude také organizovat **společné strukturované dialogy na vysoké úrovni s občanskou společností** v partnerských regionech, například v rámci summitu Africké unie a EU.

Jako součást **Paktu pro Středomoří** bude několik iniciativ umožňovat klíčovým aktérům konkrétně podporovat své komunity, zejména zřízením Parlamentního shromáždění mládeže pro Středomoří; podporou rozvoje Středomořské občanské služby; posílením postavení organizací vedených ženami jako rozhodujících činitelů ve svých komunitách a posílením mechanismů spolupráce na místní úrovni, které budou podporovat sociální začleňování, a to i zranitelných osob.

Komise:

- posílí spolupráci s občanskou společností ve všech oblastech politik vnější činnosti EU, a to i prostřednictvím delegací EU,
- bude konzultovat organizace občanské společnosti ohledně příznivého prostředí pro občanskou společnost v souvislosti s přípravou příštího Akčního plánu EU pro lidská práva a demokracii,
- posílí svou podporu občanské společnosti na celém světě, a to i s cílem umožnit účast občanské společnosti na mnohostranných fórech,
- uspořádá společný strukturovaný dialog na vysoké úrovni s občanskou společností na summitu Africké unie a EU a bude nadále podporovat tyto společné dialogy se svými regionálními partnery,
- posílí své zapojení v rámci iniciativa týmu Evropa pro demokracii, aby bylo možné diskutovat o vznikajících a vyvíjejících se hrozbách pro občanský prostor,
- uzavře nové rámcové dohody o partnerství, aby prostřednictvím cílených iniciativ v jejích partnerských regionech probíhalo budování kapacit a propojování organizací občanské společnosti.

Členské státy se vyzývají, aby:

- koordinovaly činnost s delegacemi EU na konkrétních místech a zajistily tak účinné provádění Akčního plánu EU pro lidská práva a demokracii a obecných zásad EU týkajících se lidských práv a podporovaly zavádění nové generace (na období 2025–27) plánů pro spolupráci s organizacemi občanské společnosti,
- zvyšovaly povědomí a budovaly kapacity, mimo jiné prostřednictvím nových školení, o pokynech k usnadnění udělování víz obráncům lidských práv, kteří žádají o ochranu na území EU, obsažených v příručce o vízovém kodexu.

6. ZÁVĚR

Občanská společnost je základním kamenem demokracie v celé EU i mimo ni. Přispívá k tvorbě politik a jako partner spolupracuje s vnitrostátními vládami a orgány EU při jejich provádění a poskytuje širokou škálu podpory a služeb ve všech oblastech společnosti. Aktivní účast občanské společnosti v příznivém občanském prostoru bez hrozeb a útoků pomáhá prosazovat a chránit hodnoty, na nichž je EU založena.

Tato Strategie EU pro občanskou společnost vytváří základ pro silnější spolupráci, podporu a ochranu a významnější postavení občanské společnosti. Předkládá ucelený a vzájemně se posilující soubor opatření, která mají cíl účinně zlepšit ochranu a podporu občanské společnosti a umožnit účinnou a smysluplnou spolupráci se subjekty s rozhodovací pravomocí na unijní a vnitrostátní úrovni, jakož i ve vnější činnosti EU.

Provádění této strategie vyžaduje úsilí na všech úrovních. Příspěť musí jak všechny orgány, instituce a jiné subjekty EU, tak členské státy a země procesu rozšíření. Strategie uznává, že občanský prostor v členských státech a zemích procesu rozšíření tvoří souvislý a sdílený demokratický prostor a že živá občanská společnost v příznivém občanském prostoru je zásadní pro pokrok na cestě k přistoupení. EU bude na globální úrovni pokračovat ve spolupráci se svými partnerskými zeměmi a mezinárodními organizacemi, aby vytvořily příznivé prostředí pro občanskou společnost a napomáhaly silnějšímu zapojení, ochraně a podpoře organizací občanské společnosti na celém světě.

Komise bude pravidelně pořádat diskuse s členskými státy, občanskou společností, Evropským hospodářským a sociálním výborem, Agenturou EU pro základní práva, mezinárodními organizacemi a dalšími příslušnými aktéry, aby podpořila provádění navržených opatření a mohla zhodnotit dosažený pokrok.

Komise vyzývá Evropský parlament a Radu, jakož i Evropský hospodářský a sociální výbor a Výbor regionů, aby podpořily provádění této strategie. Je třeba, aby podpora organizací občanské společnosti zůstala v příštím víceletém finančním rámci silná a zároveň probíhaly snahy o zjednodušení postupů financování, snížení administrativní zátěže a zlepšení přístupu prostřednictvím uživatelsky vstřícných digitálních nástrojů.